

Karpacz

Turistický průvodce

KARPACZ

Karpacz

Turistický průvodce

Ledovcové jezero Wielki Staw

Karpacz

Turistický průvodce

nejdůležitější atrakce · zajímavá místa
tipy na výlety

Obsah

Poloha **10**

Sněžka **12**

Dějiny **18**

- Muzeum sportu a turistiky **23**
- Kostel Wang **25**
- Krkavčí skály **28**
- Soudní lípa **29**
- Přehrada na řece Łomnica **29**
- Divoký vodopád **31**
- Lékárna Pod Złotą Wagą (U Zlatých váh) **31**
- Poklady země Juna **32**
- Kostel Navštívení Panny Marie **34**
- Kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova **37**

Legenda **38**

- Krkonošská tajemství **42**
- Mlýn lásky **42**
- Místo gravitační anomálie **43**

Kultura **44**

- Muzeum hraček **50**
- Morgensternův dům **50**

Příroda **54**

- Infocentrum polského Krkonošského národního parku (KPN) **60**
- Karpatka **60**
- Obří hrnec v žulovém podloží **62**
- Odkryv kontaktních rohovců **63**

Sport a rekreace **66**

- Skokanský můstek Orlinek **70**
- Náměstíčko stop přemožitelů hor **71**

Tipy na vycházkové trasy **74**

Tipy na pěší horské túry **84**

- 10 nej Jilemnicka **96**
- Ubytování **100**
- Nejdůležitější pravidelné akce **101**

Vítejte v Karpaczi

Karpacz je kouzelné městečko na úpatí polských Krkonoš a jejich nejvyšší hory Sněžky.

Výjimečné přednosti, jedinečné zajímavosti a skvělé zázemí sem každoročně přilákají spousty návštěvníků. Proč se sem turisté tak rádi vrací? K návratům láká atmosféra místa, kterou tvoří pohostinní obyvatelé upřednostňující aktivní životní styl, i samotní návštěvníci města.

Karpacz nabízí celoročně výborné podmínky pro nejrůznější volnočasové aktivity. Jaro, léto a podzim je především čas pro pěší turistiku. V blízkosti lze najít téměř 100 kilometrů turistických cest, které umožní poznat jednu z nejcennějších přírodních oblastí Polska, z větší části chráněnou v rámci Krkonošského národního parku. Díky výhodné poloze a příznivým povětrnostním podmínkám se město v zimním období promění v lyžařské středisko s nabídkou celé řady sjezdovek a vleků vhodných zejména pro začátečníky a rodiny s dětmi.

Kromě rekreace na čerstvém vzduchu nabízí Karpacz spoustu dalších možností a zajímavostí pro sportovní vyžití i poznávání. Jsou zde zajímavá muzea, jedinečné historické památky, koupaliště, bazény i aquaparky, Wellness & Spa, bowling, diskotéky, restaurace a stylové kavárny... Věříme, že si každý najde to své.

Mezi turistickými centry na polské straně Krkonoš se Karpacz může pochlubit nejlépe rozvinutými ubytovacími kapacitami. Město má na 5 tisíc stálých obyvatel, ale disponuje téměř 15 tisíci lůžek. Nabídka je velmi pestrá. Najdete zde jak velké pohodlné hotely, ve kterých budete mít po ruce veškeré služby, tak i více komorní penziony v menších stylových vilkách. Nechybí ani nejlevnější varianty ubytování v soukromí či velkokapacitních penzionech.

Návštěvu Karpacze si proto rozhodně nenechte ujít. Nebudete litovat...

Poloha

Karpacz leží v jihozápadní části Dolnoslezského vojvodství na úpatí Krkonoš

Budnicza Struga

Łomnica

Łomniczka

Dziký Potok

V údolí řeky Łomnice

Zastavěné části Karpacze leží ve výšce od 480 do 885 m n. m. v úzkém údolí řeky Łomnice a jejich přítoků, mj. Łomniczky, Budniczé Struhy a Dzikého potoka.

Na úpatí Sněžky

Město se skládá z pěti částí, které kdysi byly samostatnými tělesy. V roce 1959 byly tyto vesnice, osady a shluky pastýřských bud spojeny do jednoho města, nad nímž se tyčí majestátní Sněžka (1603 m n. m.). Hora vystupuje téměř 200 metrů nad okolní hřebeny.

Sněžka

Karpacz Górny / Brückenberg (1635)

Osada je nejvýše položenou částí města Karpacze. Najdeme zde kostelík Wang a začíná tu cesta, která vede na vrchol Sněžky

Wilcza Poręba / Wolfsaue (1747)

Tato kouzelná čtvrť na úpatí Krkonoš je položena stranou od centra města v klidné lokalitě

Karpacz – centrum / Krumhübel (1559)

Turistické srdce města

Osiedle Skalne / Rübexahl (1934)

Zelená a klidná čtvrť s množstvím vilek, penzionů a hotelů

Plóczki / Querseiffen (1418)

Nejstarší část Karpacze

Sněžka

1603 m n. m.

Hora Sněžka, která se tyčí nad Karpaczí, je ze žuly, její vrchol však tvoří tvrdé horniny, které se jmenují svory (kontaktní rohovce). Jim vděčí za svůj tvar, který připomíná pyramidu

Pro nejvyšší vrchol Krkonoš je typický silný vítr o rychlosti hurikánu, který občas překračuje 290 km/h, a rovněž častá mlha, která se zde drží více než 300 dnů v roce

Nejvýše položená ulice v Polsku

O získání titulu nejvýše položené ulice v Polsku se delší dobu snaží ulice Na Śnieżkę (Ke Sněžce) v Karpaczi. Ulice začíná v horní Karpaczi ve výšce 830 m n. m. a končí přímo na Sněžce ve výšce 1603 m n. m. Je sjízdná pro veškeré typy vozidel (počínaje osobními a nákladními auty konče), pokud ovšem mají patřičné povolení k pohybu na území Krkonošského národního parku. Nejvýše položená ulice v Polsku se může pochlubit úctyhodným převýšením 768 metrů.

Równia pod Śnieżką (Obří pláň)

Kdysi tudy vedla Slezská cesta z Vrchlavě do Slezska. Během druhé světové války zde probíhala školení německých polárních expedic. Část Obří pláně je pokryta rašeliništěm, kde rostou vzácné rostlinné druhy, mj. ledovcové relikty

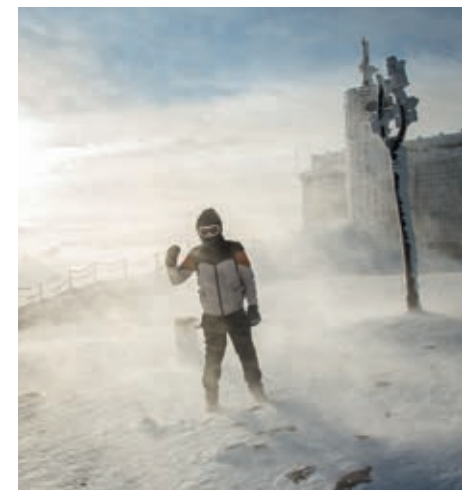
Svahy hory pokrývají suťoviska a tzv. kamenná moře. Po větší část roku zde panují velmi nevlídné klimatické podmínky, které připomínají poměry za polárním kruhem: nízké teploty, nárazový vítr a prudké dešťové a sněhové srážky. Charakteristickým prvkem je i mlha, která se zde vyskytuje více než 300 dní v roce. Za pěkného počasí slouží vrcholu Sněžky jako vynikající vyhlídkové místo, odkud lze obdivovat rozlehlé panorama. Za příznivých podmínek dosahuje viditelnost až 200 km.

Téměř 200 metrů vyšší než okolí hora odjakživa zajímala a přitahovala zvědavé poutníky. První výstup na vrchol se uskutečnil pravděpodobně v polovině 15. století. Další staletí přinesla Sněžce stále rostoucí popularitu. V 18. století se její vrchol stal jedním z nejnavštěvovanějších v Evropě. V srpnu roku 1800 vystoupil na Sněžku mj. pozdější prezident Spojených států John Quincy Adams. Ke zvýšení návštěvnosti do velké míry přispěla výstavba kaple sv. Vavřince, kterou dal zřídit hrabě Kryštof Leopold Schaffgotsch. Kaple byla vysvěcena 10. srpna roku 1681. Dnes je tento den považován za svátek turistických průvodců a horalů. Na vrcholu Sněžky se proto koná bohoslužba.

Symbolem Sněžky je budova meteorologické observatoře, která připomíná létající talíře. Jedná se o jednu ze dvou polských (druhá je na Kasprově vrchu v Tatrách) vysokohorských observatoří. Pravidelná pozorování na jsou na Sněžce nepřetržitě zaznamenávána od roku 1880.

Zima na Sněžce

Nejnižší naměřená teplota: -33°C.
Sněhová pokrývka tady leží cca 200 dnů v roce

Meteorologická observatoř na Sněžce

Budova byla postavena v roce 1974 na základě návrhu architektů Wítolda Lipińskiego a Waldemara Wawrzyniaka. Jeden z nich měl takto vysvětlovat neobvyklý tvar objektu: „V 50. letech se hodně mluvilo o neidentifikovaných létajících objektech a mě vždycky uchvacovaly zakřivené linie a sférické prostory. Rozhodl jsem se, že observatoř Státního hydrologického a meteorologického ústavu na Sněžce bude mít proto tvar talířů.“

A misty forest scene with sunlight filtering through the trees. The ground is covered in fallen leaves, and the trees are tall and slender. The overall atmosphere is serene and ethereal.

Dějiny

Zavřete oči a představte si hustý les... Les je bukový, v některých místech rostou staré lípy a duby

Tak vypadala Karpacz a Krkonoše ještě před pár stovkami let. Mezi stromy vedly pouze úzké stezky, které směřovaly k místům, kde byla uctívána voda: k Dobré studánce (Dobré Žródło) na svahu hory Grabowiec a k pramenům Labe na Labské louce. O divokosti tohoto místa se dozvídáme díky kronice tzv. Galla Anonyma o cestě Boleslava Křivoústého přes Krkonoše do Čech v roce 1110. Kronikář tvrdil, že to byla „...oblast strašná, lidskou nohou dosud nedotčená, (...) hory sahající k oblakům, plné skal, strmé...“.

Ve 12. století dorazili do těch lidskou nohou nedotčených míst Valoní. Jednalo se o návštěvníky ze vzdálených koutů jižní a západní Evropy, kteří putovali do Slezska za drahými kameny a kovy. Podle legendy měl v roce 1148 jeden z nich, Laurentius Angelus, narazit na ložisko železné rudy v nedalekých Kowarech. Tak začal rozvoj hornictví a zpracování železa v oblasti. V samotné Karpaczi našli Valoní pouze drahé kameny, mimo jiné korundy, safíry a rubíny. V krkonošských strouhách pak rýžovali zlato. Dokladem jejich činnosti na tomto území jsou záznamy, kterým se říká Valonské knihy, a také znaky vytesané do skal, jež měly pravděpodobně ukazovat cestu k pokladům.

První trvale osídlená osada se v Karpaczi objevila na počátku 15. století. Založili ji obyvatelé vsi Bronysdorf v Červeném údolí (Czerwona Dolina). Stalo se tak po katastrofální povodni v roce 1412, která zničila jejich dosavadní domy. Přestěhovali se do údolí Divokého potoka (Dziki Potok) a založili osadu Płóczki (Ryžoviště). S rozvojem hornictví v Kowarech rostl následně zájem o dřevo a dřevěné uhlí, nezbytné jako palivo pro vysoké pece. V okolí se

*Die
Hampelbaude
(Hamplova
bouda)*

Oceloryt
L. Richtera,
30. léta 19. stol.

proto objevili dřevorubci a uhlíři. Ti první se zabývali mýcením okolních lesů a těžbou dřeva, druzí pak ze dřeva vyráběli uhlí. Jejich činnost byla vysoce kořistnická. Přestože dnešní lesy zaujímají téměř 2/3 rozlohy hor, původní porost zmizel beze stopy.

Po stopách dřevorubců se na odlesněné plochy vydali zemědělci a pastýři, kteří tu pásli dobytek. Stavěli pastýřské boudy, které se časem začaly využívat turisticky. Na území dnešní Karpacze se objevovalo stále více roztroušených osad. Ve třech z nich vznikly rychty, ve kterých se konaly soudy a řešily spory mezi obyvateli.

V první polovině 17. století se do Krkonoš dostaly četné skupiny českých exulantů. Mezi nimi byli i bylináři, jimž se potom začalo říkat laboranti. Během dvou století se jejich činnost natolik rozvinula, že založili vlastní organizaci. Léčivé směsi, vyráběné na úpatí Sněžky, vešly pak v Evropě ve známost. Protože oficiální medicína se v oné době teprve začínala rozvíjet, neměli laboranti po desítky let v podstatě žádnou konkurenci. Jejich konec přineslo teprve až 19. století. V roce 1843 bylo zakázáno přijímat do cechu nové adepty a v roce 1884 zemřel v Karpaczi poslední z laborantů August Zölfel.

Jak se v těchto končinách rozvíjel cestovní ruch? Jeho počátky připadají na 16. století, i když o cestovním ruchu připomínajícím ten dnešní můžeme mluvit až od přelomu 17. a 18. století. Velkým impulzem pro zvýšení počtu osob navštěvujících Krkonoše bylo bez pochyby vybudování kaple sv. Vavřince na Sněžce, která se stala cílem četných poutí. Poutníci se zastavovali nejčastěji v populární Hamplově boudě, dnes známé jako turistická chata Strzecha Akademicka. Počátky cestovního ruchu si můžeme lépe představit díky tomu, že v horských boudách bylo zvykem vést pamětní knihy. Z nich také víme, jaké významné osobnosti navštívily hory. Byli to například Johann Wolfgang von Goethe, pozdější prezident Spojených států John Quincy Adams, polská královna Marie Kazimíra Sobieska či autor polské hymny Józef Wybicki.

Společně s růstem počtu návštěvníků začínali obyvatelé Karpacze a okolí pracovat jako průvodci a nosiči nosítek. V roce 1817 v Jelení Hoře (tehdy Hirschberg, nyní Jelenia Góra) vznikla pravděpodobně první organizace sdružující zástupce těchto profesí. V nosítkách se vynášeli turisté na hrad Chojník, k vodopádu potoka Szklarky a dokonce až na vrchol Sněžky! V 19. století se

V první polovině 17. stol. začali do Krkonoš proudit bylinkáři, jimž se potom začalo říkat laboranti
Krkonoše a laboranti hledající bylinu podkovku chocholatou podle K. Lindnera, Historien von Růbezahl, Hirschberg 1736

Etliche Wallonen fuhen auf dem Gebirge die Springwurzel

V roce 1817 vznikla v Jelení Hoře (tehdy Hirschberg, dnes Jelenia Góra) pravděpodobně první organizace sdružující průvodce a nosiče nosítek na světě

Nosiči nosítek – ke startu!

Na přelomu 18. a 19. století bylo v Krkonoších velmi populární využívání služeb nosičů nosítek. Bohatší turisté si tak mohli dovolit nechat se vynést na vrchol Sněžky či do jiných zajímavých míst. Dne 4. srpna 2000 se nosiči pod Sněžku vrátili. Tehdy se v Karpaczi uskutečnila akce Tragaria, což bylo I. Mistrovství nosičů nosítek. Na start velkého průvodu nosičů se postavilo 16 posádek, které soupeřily v několika kategoriích, mj. se uskutečnilo mistrovství Krkonošské skupiny GOPR (polská horská služba) či mistrovství zastupitelů města Karpacze.

obrovskému zájmu návštěvníků Krkonoš těšily sjezdy na rohačkách. Rohačky se původně využívaly k přibližování dřeva z hor, poté se však staly velmi atraktivním zábavným dopravním prostředkem pro turisty. Sjezdy se pořádaly mimo jiné z Pomezních Bud, Hamplovy boudy či ze Staré Polany.

V průběhu staletí se mnohé změnilo. Třebaže si rohačky a nosítka můžete prohlédnout už jen v Muzeu sportu a turistiky v Karpaczi, cestovní ruch v Krkonoších vzkvétá. Město Karpacz navštěvuje každoročně zhruba milion turistů. Je tady opravdu co vidět!

Muzeum sportu a turistiky

Prohlídku města je dobré začít návštěvou Muzea sportu a turistiky. Tam se alespoň stručně seznámíme s historií města, což umožňuje lepší porozumění dalším místním zajímavostem a atrakcím.

Muzeum vzniklo v roce 1974 a sídlí v historicky cenném podstávkovém domě. Sbírky jsou bohaté a vztahují se na celou západní část Krkonošsko-jesenické subprovincie (polsky Sudety Zachodnie). Expozice má tři oddělení:

📍 Kopernika 2
 ☎ tel. +48 75 76 19 652
 www.muzeumsportu.org

Vznik a rozvoj cestovního ruchu

Shromážděné exponáty a fotogramy prezentují nejdůležitější události a projevy hospodářské činnosti spojené s pronikáním do Krkonoš a následným rozvojem cestovního ruchu. Zmiňovány jsou mj. aktivity tzv. Valonů, horníků, pastevců a bylinářů (laborantů). Rytiny, kresby a originální exponáty prezentují tradice turistiky v Krkonoších, mj. nosítka a rohačky.

Z historie zimních sportů

Krkonoše jsou hory, ve kterých se nejdříve v Evropě začaly provozovat zimní sporty. Došlo tu mj. k rozvoji sáňkování a lyžování. Po druhé světové válce se Karpacz stala největším centrem bobového a sáňkařského sportu v Polsku. Exponáty shromážděné v této části umožňují sledovat vývoj sportovního vybavení, počínaje nejstaršími kusy lyží, sněžnic, sáněk a bobů. Najdete zde i mnoho sportovních trofejí vynikajících závodníků, a také doklady a sbírky pamětihodností zasloužilých funkcionářů.

Ochrana přírody

Přírodní prostředí Krkonoš představují ve výstavním sále různé exponáty a barevné fotogramy. Toto oddělení prezentuje vybrané nejkrásnější příklady rostlinného a živočišného světa, a také pojednává o geologii a klimatu regionu, což připomíná potřebu ochrany (zachování a rozvoje) této krásné části Polska.

Kromě stálé expozice se v sále v prvním patře konají krátkodobé výstavy.

Kostel Wang

Dřevěný kostel byl původně postaven v norském městečku Vang u jezera Vangsmjøsen, odkud také pochází jeho dnešní název. V devatenáctém století se kostelík pro potřeby místního obyvatelstva ukázal jako příliš malý. Špatný technický

- 📍 Na Śnieżkę 8
- ☎ tel. +48 75 76 19 228
- 🌐 www.wang.com.pl

stav a předpokládané vysoké náklady na renovaci přispěly nakonec k rozhodnutí o prodeji chrámu. Na přání pruského krále Fridricha Viléma IV. jej zakoupil Johan Christian Dahl, významný norský malíř tvořící v Drážďanech. Poté, co byly všechny části kostela zdokumentovány, byl chrám rozebrán a převezen do Berlína. Původně měl být umístěn na Pavím ostrově, avšak na prosbu hraběnky Friederiky Karoliny von Reden z Bukowce ho král věnoval Karpaczi.

Během obnovy byla stavba poněkud upravena. Přibyla kamenná věž, která chrám měla chránit proti krkonošským víchrům od Sněžky. Dne 28. července 1844 proběhlo slavnostní otevření a vysvěcení kostela, který od té doby nepřetržitě slouží evangelíkům z Karpacze a okolí až dodnes.

Všimněte si bohaté výzdoby na vnějších stěnách kostelíku. Uvnitř pak jsou zachovány nečetné původní dřevěné prvky zhotovené ze skandinávské borovice: 4 nárožní sloupy, 4 vnitřní sloupy, 2 sloupy u vchodu do kůru a portály. Ty jsou bohatě zdobené květinovými a zvířecími motivy a runovým písmem. Cenným prvkem vnitřního vybavení z 19. století je velký kříž vytesaný z jediného dubového kmene s Kristem z lipového dřeva. Na obou stranách oltáře stojí na podstavcích dva svícny představující labutě jako symbol věrnosti a srdce jako symbol lásky. Svíce se na těchto svícnech rozsvěcují pouze při svatbách a samotný kostel Wang je široko daleko znám jako kostel šťastných manželství.

Na nádvoří kostela se nachází pamětní epitaf s podobiznou v medailonu, věnovaný Friederice Karolině von Reden. Vedle něj je socha znázorňující Lazarovo vzkříšení, kterou zhotovil místní umělec Ryszard Zajęc. Za ní roste mohutný břečťan, významná přírodní památka Karpacze. Chrám je obklopen hřbitovem, kde mj. najdeme náhrobků tvůrce divadla pantomimy ve Wroclawi Henryka Tomaszewského a básníka Tadeusze Rózewicze.

Při návštěvě kostela Wang stojí za povšimnutí bohatá vnější i vnitřní výzdoba kostela

Krkavčí skály

Podle legend byly nejstarší štoly v Krkavčích skalách (Krucze Skały) hloubeny už ve středověku hledači zlata a drahých kamenů. Informuje o tom pamětní kámen na úpatí skal.

V osmnáctém století zde měl jistý Gottfried Exner založit dva kaolínové doly, které zajišťovaly potřeby manufaktur z Berlína. Říkalo se, že za tunu bílého jílu používaného pro výrobu porcelánu, získával důlní majitel 20 franků ve zlatě. V důsledku dolování vznikly dva výklenky, které lze pozorovat na jednom ze pilířů.

Z pohledu geologa jsou Krkavčí skály žulovo-rulový skalní výchoz ve formě pilířů dosahujících výšky až 25 metrů. Najdete je na svazích kopce Krucza Kopa v údolí potoka Płomnica. Vyskytují se v nich velké shluky pegmatitů s krystaly vzácných minerálů: korundů, safírů a turmalinů. Nejcenější exempláře, které zde byly nalezeny, jsou nyní uchovávány v Geologickém muzeu ve Wroclawi.

V současné době jsou Krkavčí skály lezeckým střediskem. Najdete zde několik desítek tratí různé obtížnosti. Z vrcholu jedné ze skal se otevírá pěkná vyhlídka na Krkonoše.

📍 Přístup z centra města ulicí Obrońców Pokoju (zelenou nebo černou značkou)

Soudní lípa

📍 Park u Soudní lípy na křižovatce Kościelnej ulice a Konstytucji 3 Maja

Ve starověkém Řecku lípa symbolizovala nevinnost, čistotu a naději. Sázela se ve středu obce a pod její korunou se konaly válečné rady, soudy, rituální tance a uzavíraly sňatky.

Traduje se, že od roku 1602 se za hezkého počasí konaly v Karpaczi pod rozsochatou lípou naproti současné restauraci Bachus rychtářské soudy. Od této doby se stromu začalo říkat soudní lípa (Lipa Sądowa). Vedle ní je umístěn symbolický kamenný stůl, soudcova lavice a také pranyř, u kterého stávali a byli trestáni odsouzení zločinci.

Přehrada na řece Łomnica

📍 Rybacka

Łomnica (Lomnice) je jedná z nejdivočejších a nejnebezpečnějších řek Krkonoš. V horním úseku činí její průměrný spád 72 promile, zatímco ve spodních úsecích je sedmkrát menší. Řeka je velmi nevyzpytatelná a zrádná. Během povodně roku 1897 zničila mnoho domů, zemědělských usedlostí, silnic a železniční trať. Proto bylo její koryto upraveno v letech 1910 až 1915 jako součást velkého pruského protipovodňového programu. Tehdy byly rovněž postaveny přehrady proti skalní suti, které zadržují kameny nesené vzedmutou vodou. Účinnost systému byla ověřena během tzv. povodně tisíciletí v roce 1997.

Koruna přehrady je 105 metrů dlouhá a je po ní vedena červeně značená turistická trasa jako součást Hlavní sudetské magistrály Miecysława Orłowicze. Přehrada vytvořila malé jezírko a nadbytek vody odtéká dolů malebnými kaskádami.

Divoký vodopád

📍 Olimpijska/Strażacka ulice

Aby se zabránilo sesuvům skalní suti, byla horská říčka Łomnica přehrazena a vznikl menší vodopád. Jeho název (polsky Dziki Wodospad) je samozřejmě odvozen od charakteru tohoto toku. Místo je velmi malebné a proto je vyhledávají mnozí fotografové a malíři. Okolo se chodí také při výstupech na Sněžku. Vedou sem totiž tři turistické značené cesty (černá, žlutá, zelená) a o trochu výš nad vodopádem se nachází dolní stanice lanovky na Kopu, která z polské strany velmi zkracuje putování na vrchol Sněžky.

Lékárna Pod Złotą Wagą (U Zlatých váh)

📍 Konstytucji 3 Maja 82

Dějiny této lékárny sahají do roku 1913. Tehdy se jmenovala Prinzess-Charlotte-Apotheke Krummhuebel (německý název Karpacze). Jednalo se na svou dobu o velmi moderní zařízení – měla ústřední topení, plynové rozvody, elektřinu, přívod vody a kanalizaci. Dodnes se dochoval systém plynového osvětlení, což byla tehdy vzácnost. Dnes můžete obdivovat původní interiér a vybavení, které je zapsáno do registru památek. U stěn stojí na míru zhotovené lékárenské skříně s mramorovými pulty, v expediční místnosti je expozice historického původního lékárenského skla a nářadí, dochovala se i stará kredenc, která byla pečlivě zrenovována a opatřena lékárenskými motivy malovanými na sklo. Zvenčí mohou turisté obdivovat okenice s malovanými stromy a jejich latinskými názvy.

Historická budova Lékárny Pod Złotą Wagą má své kořeny v r. 1913

📍 Obrońców Pokoju 4b
 ☎ tel. +48 75 71 73 287
 www.skarbyziemi-juna.pl

Poklady země Juna

Poklady země Juna (Skarby Ziemi Juna) je expozice, která vychází z geologického bohatství Krkonoš a ukazuje bohatou sbírku minerálů a drahých kamenů. Jedná se hlavně o exponáty, které byly zachráněny při požáru Muzea země JUNA ve Szklarské Porębě, další zapůjčili spřátelení geologové a sběratelé. Najdete tu mj. ametysty, horské křišťály, malachity, ale i diamanty, safíry a zlato.

Kostel Navštívení Panny Marie

📍 Konstytucji 3 Maja

Původně Karpacz patřila k farnosti Miłków. V samotné Karpaczi se bohoslužby konaly v katolické škole (dům naproti kostelu s velkým křížem a Kristovou figurou).

Nynější kostel byl postaven v roce 1910. Charakteristická silueta chrámu spolu s cibulovitou kupolí věže navazuje na barokní tyrolskou architekturu. V letech 1979 až 1985 došlo k rozšíření objektu do dnešní podoby.

Uvnitř kostela je pozdně barokní oltář s obrazem Navštívení Panny Marie a dvěma bočními sochami zobrazujícími sv. Petra a sv. Antonína. Ve staré části kostela je na dřevěném stropu polychromie, která pochází z doby výstavby kostela.

Během rekonstrukce věže kostela v roce 2007 byly v kouli na vrchu věže nalezeny tři pergamenové listy ručně psané v německém jazyce s datací 28. 10. 1909. V dokumentech byly popsány snahy o postavení kostela, průběh samotné výstavby a jsou zmíněné osoby, které byly s tímto počinem přímo spojeny. Nalezené dokumenty byly opět umístěné do koule a byl k nim připojen i současný dokument s textem, obsahujícím mj. popis farnosti, Karpacze a plán města.

Charakteristická silueta kostela s cibulovitou bání věže navazuje na barokní tyrolskou architekturu v okolí

Kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova

Konstytucji 3 Maja

Stojí o trochu níž než Kostel Navštívení Panny Marie. Byl postaven věřícími evangelicko-augsburské církve a jeho vysvěcení se uskutečnilo 13. 9. 1908. Majetkem římskokatolické církve se kostel stal až po druhé světové válce. V současnosti se jedná o pomocný kostel místní římskokatolické farnosti.

Nejcennějšími prvky vybavení kostela jsou: oltář z pískovce připomínající 1000. výročí pokřtění Polska, oltářní triptych s ústředním obrazem Ježíše Krista s otevřeným srdcem, obraz sv. Antonína namalovaný na pozadí Krkonoš a Karpacze a kazatelna vytvořená v Cieplících v řezbářské škole, která je vyzdobená reliéfy vyobrazujícími výjevy z Evangelia. Strop je vyzdoben kazetami s rostlinnými motivy.

Legendy

Obří hory, jak se dříve říkalo Krkonošům, vzbuzovaly po staletí respekt, občas i strach v lidech, kteří věřili, že jsou sídlem božstev, tajemných bytostí a sil a že nade vším panuje pán hor Krakonoš

Proměnlivost přírody si lidé vysvětlovali proměnlivostí nálad vládce Krkonoš. Zlý pán hor mohl poslat vydatné deště, prudké bouře, mlhy, které omezovaly viditelnost nebo silný vítr, který ničil domy. V dobrém rozmaru potěšil lidí krásnou duhou či paprskem slunce.

První vyobrazení této tajemné postavy se zachovalo na Helwigově mapě z roku 1561. Martin Helwig Krakonoše představil jako podivnou postavu s kozlími nohy, lvím trupem a orlí hlavou. Časem se tato představa proměnila a dnes známe Krakonoše hlavně jako starého poutníka s dlouhým plnovousem, který bedlivě pečuje o Krkonoše a střeží poklady, které se zde skrývají. Stejně jako existuje několik představ o vzhledu Krakonoše, existuje i jeho několik jmen v několika jazycích. Přezdívá se se mu Krakonoš, Karkonosz, Řepočet, Liczyrzepa, Rzepiór, Rübezahl nebo pan Jan... Dávejte si však pozor! Ne všechna tato jména se smějí hlasitě vyslovovat...

První vyobrazení
Krkonoše na Helwigově
mapě z roku 1561

Proč se Krakonošovi říká Řepočet?

Strážcem našich krásných hor je odjakživa Krakonoš. Bydlí v nádherném honosném paláci ukrytém někde pod horami a jenom čas od času z něj vychází ven. Bydlí v něm však sám, a tak není divu, že mu je v něm tuze smutno a šíleně se v něm nudí. Aby se aspoň trochu rozptýlil, provádí turistům různé naschvály. A když se pak vrátí zpět do svého paláce, je zase tak zoufale sám...

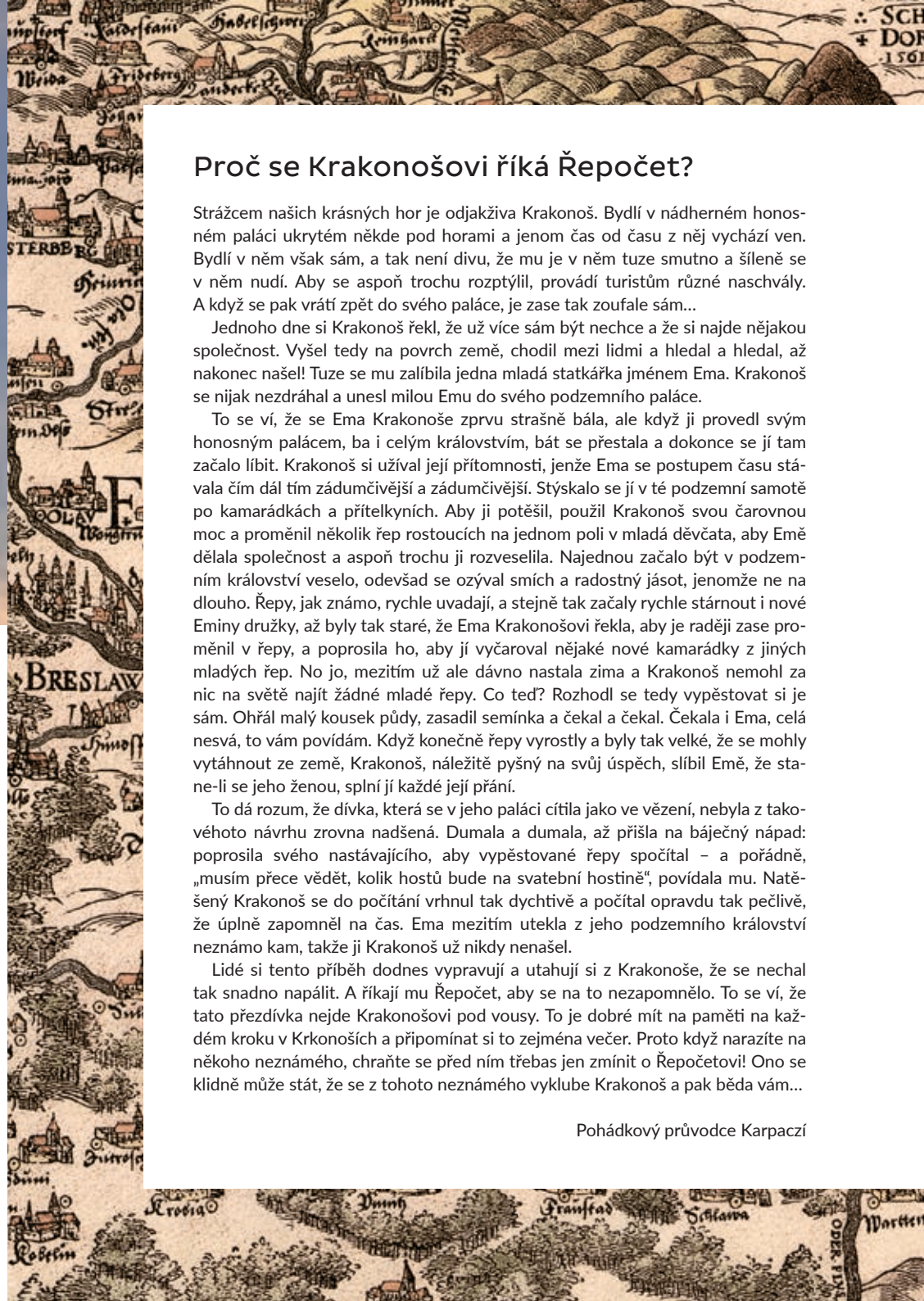
Jednoho dne si Krakonoš řekl, že už více sám být nechce a že si najde nějakou společnost. Vyšel tedy na povrch země, chodil mezi lidmi a hledal a hledal, až nakonec našel! Tuze se mu zalíbila jedna mladá statkářka jménem Ema. Krakonoš se nijak nezdráhal a unesl milou Emu do svého podzemního paláce.

To se ví, že se Ema Krakonoše zprvu strašně bála, ale když ji provedl svým honosným palácem, ba i celým královstvím, bát se přestala a dokonce se jí tam začalo líbit. Krakonoš si užíval její přítomnosti, jenže Ema se postupem času stávala čím dál tím záduchčivější a záduchčivější. Stýskalo se jí v té podzemní samotě po kamarádkách a přítelkyních. Aby ji potěšil, použil Krakonoš svou čarovnou moc a proměnil několik řep rostoucích na jednom poli v mladá děvčata, aby Emě dělala společnost a aspoň trochu ji rozveselila. Najednou začalo být v podzemním království veselo, odevšad se ozýval smích a radostný jásot, jenomže ne na dlouho. Řepy, jak známo, rychle uvadají, a stejně tak začaly rychle stárnout i nové Eminy družky, až byly tak staré, že Ema Krakonošovi řekla, aby je raději zase proměnil v řepy, a poprosila ho, aby jí vyčaroval nějaké nové kamarádky z jiných mladých řep. No jo, mezitím už ale dávno nastala zima a Krakonoš nemohl za nic na světě najít žádné mladé řepy. Co teď? Rozhodl se tedy vypěstovat si je sám. Ohřál malý kousek půdy, zasadil semínka a čekal a čekal. Čekala i Ema, celá nesa, to vám povídám. Když konečně řepy vyrostly a byly tak velké, že se mohly vytáhnout ze země, Krakonoš, náležitě pyšný na svůj úspěch, slíbil Emě, že stane-li se jeho ženou, splní jí každé její přání.

To dá rozum, že dívka, která se v jeho paláci cítila jako ve vězení, nebyla z takového návrhu zrovna nadšená. Dumala a dumala, až přišla na báječný nápad: poprosila svého nastávajícího, aby vypěstované řepy spočítal – a pořádně, „musím přece vědět, kolik hostů bude na svatební hostině“, povídala mu. Natěšený Krakonoš se do počítání vrhnul tak dychtivě a počítal opravdu tak pečlivě, že úplně zapomněl na čas. Ema mezitím utekla z jeho podzemního království neznámo kam, takže ji Krakonoš už nikdy nenašel.

Lidé si tento příběh dodnes vypravují a utahují si z Krakonoše, že se nechal tak snadno napálit. A říkají mu Řepočet, aby se na to nezapomnělo. To se ví, že tato přezdívka nejde Krakonošovi pod vousy. To je dobré mít na paměti na každém kroku v Krkonoších a připomínat si to zejména večer. Proto když narazíte na někoho neznámého, chraňte se před ním třeba jen zmínit o Řepočetovi! Ono se klidně může stát, že se z tohoto neznámého vyklubá Krakonoš a pak běda vám...

Pohádkový průvodce Karpaczi

Krkonošská tajemství

📍 Mickiewicza 1a
 ☎ tel. +48 75 76 19 999
 www.karkonoskietajemnice.pl

V podzemí interaktivní expozice Krkonošská tajemství budete mít možnost poznat místní legendy a pověsti, ať už jde o příběhy hledačů drahých kamenů nebo o bylinkáře. Odhalíte rovněž tajemství Krakonoše, pána hor.

Interiéry byly navrženy světoznámými umělci a samotná expozice je vysoce interaktivní. Díky vymoženostem současné technologie budete mít příležitost zakusit

všemi smysly magii a moc dřímající v Krkonoších. Podzemí je plné tajuplných průchodů a magických instalací, díky nimž budete moci – mimo jiné – vytvořit kámen mudrců či zahrát si na harfu s neviditelnými strunami.

Mlýn lásky

📍 Karkonoska 53

Šťastné místo milenců upomíná na velkou lásku mlynářovy dcery a rytíře. Lidová legenda praví: „Pouze zde mlýnské kolo zrní na mouku měnilo, s lidskými osudy točilo a mlynářovu dceru rovnou princezně učinilo“.

📍 Stražacka

Místo gravitační anomálie

Když před více než 300 lety Isaac Newton odpočíval v sadu a spadlo mu na hlavu slavné jablko, netušil zřejmě, že jím právě objevený gravitační zákon bude mít jisté výjimky.

V jistém úseku Stražacké ulice (od Karkonoské ulice směrem na Divoký vodopád za hotelem Piecuch a před mostem na Łomnici) najdete v Karpaczi místo, kde neplatí zákony fyziky. Prázdňá láhev, plechovka nebo auto s vypnutým motorem se zde začnou pohybovat do kopce. Podle výzkumů provedených na tomto místě zde existuje zóna anomálie, kde je gravitace nižší o 4%.

Kultura

V 19. století, době romantizmu se zdrojem uměleckých inspirací stala příroda. V původně divokých, nepřístupných a nebezpečných Krkonoších začali umělci vidět krásu, náladu a tajuplnou atmosféru. Hory začaly inspirovat básníky, malíře, sochaře a skladatele. Stačí uvést, že samotná postava Krakonoše se dočkala 15 hudebních skladeb, včetně pěti oper (mimo jiné Carla Marii von Webera)

Nejznámějším polským básníkem, který našel inspiraci v Krkonoších, byl Tadeusz Różewicz. Do Karpacze přijel poprvé v devadesátých letech minulého století. Setkal se zde tehdy se svým dobrým přítelem Henrykem Tomaszewským, zakladatelem wrocławského pantomimického divadla, který zde bydlel natrvalo. Časem Różewicz přijížděl stále častěji a hory ho inspirovaly k novým dílům. Jedním z nich je Besídka o opožděné lásce (Gawęda o spóźnionej miłości), lásce k...

Krkonošům věnovaná báseň byla inspirována zápisem významné polské horolezkyně Wandy Rutkiewiczové v pamětní knize. Różewicz později napsal:

Tadeusz Różewicz

(1921–2014) byl významný polský básník, dramatik, spisovatel a filmový scénárista, jeden z nejvšestrannějších a nejvíce plodných tvůrců literární avantgardy v Polsku i ve světě. Autor byl mnohokrát oceňován, obdržel mj. Literární cenu Władysława Reymonta (za celé dílo) a prestižní cenu Nike (za sbírku Matka odchodzi [Matka odchází]).

Tadeusz Różewicz
Gawęda o spóźnionej miłości

(úryvky)

*Je mi
75 let
a představte si
zamiloval jsem se do Krkonoš
jimž je
asi 450 milionů let
zamiloval jsem se do Obřích hor
(...)*

(...)

*V uličce vedoucí do
Muzea sportu a turistiky
v Karpaczi
našel jsem stopu Wandy
stopu jejího chodidla
stopu její ruky
stopu úsměvu
(...)*

Tadeusz Różewicz od roku 1996 pravidelně navštěvoval Karpacz
Na fotografii je s manželkou Wiestawou u kostela Wang. Plastiku Lazarovo vzkříšení zhotovil místní umělec Ryszard Zajac

Do Krkonoš se Tadeusz Różewicz zamiloval celým svým srdcem. Několikrát zvažoval, že se do Karpacze natrvalo přestěhuje, ale nakonec se tak nestalo. K tomu řekl: „Přání bylo. Ale řekl jsem si, že dni a noci po zásnubách jsou více slibné a sladké nežli v manželství. Stěhování z místa na místo na stará kolena není jednoduché. Říká se, že se staré stromy nemají přesazovat. Myslím si, že host je vždy milejší a srdečněji přijímán, než kdo natrvalo přijede a hostiteli pak dělá potíže, že má ve střeše díru, že je třeba opravit okap atd. Takže si myslím, že naše sympatie bude milejší a více vřelá, když ten formální sňatek neuzavřeme. Budeme žít, což má často své velké kouzlo, jen na psí knížku.“ (archív Muzea sportu a turistiky).

V Karpaczi si Różewicz obzvláště oblíbil v básni zmíněné Muzeum sportu a turistiky. U příležitosti jubilea básníkových 80. narozenin zde byla uspořádána výstava s názvem Tadeusz Różewicz – básník a dramatik v Krkonoších. Nejceněnější z prezentovaných předmětů můžeme vidět v muzeu ve vitrině věnované básníkovi, která je součástí stálé expozice s názvem Poláci v Krkonoších.

O přátelství s Henrykem Tomaszewským básník říkal: „Známe se málo, ale dobře. Už mnoho let jsme uvažovali o spolupráci. Ale nemohli jsme se sejít, jsouce příliš zaneprázdnění vlastní prací.“

Mnohaletý obyvatel Karpacze Henryk Tomaszewski byl zakladatel a ředitel wroclawského pantomimického divadla, významný tanečník, mim, choreograf, režisér a pedagog. V divadle, které sám založil, pracoval na ve světovém měřítku jedinečné formě týmového divadla pantomimy. Svá představení, v nichž byl pohyb jako výrazový prostředek doplněn výtvarným řešením a hudbou, budoval na základě literatury, mytologie a kultury.

Další jeho vášní bylo sběratelství. Od roku 1967 sbíral panenky, jejichž bohatou sbírku následně předal městu. V roce 1995 bylo na základě sbírky Henryka Tomaszewského založeno Městské muzeum hraček, které ukazuje dějiny hračkářství od 18. do 20. století.

Po smrti byli oba velcí tvůrci pochováni v sousedních hrobech na historickém hřbitově u kostelíku Wang v horní Karpaczi.

Krása krkonošské krajiny, tradice a atmosféra Karpacze inspirují místní talentované obyvatele dodnes.

Tadeusz Różewicz
*S návštěvou u Henryka Tomaszewského
v Muzeu hraček*

(úryvky)

(...)

*Dva starí umělci – herec a poeta –
se sešli koncem věku
a mluví o hračkách
mlčí o člověku*

(...)

Muzeum hraček

📍 Kolejowa 3
 📞 tel. +48 75 76 18 523
 www.muzeumzabawek.pl

Toto je místo, kde se dospělí vrací do světa dětství a děti se mohou podívat do světa dospělých zakletého v miniatuře. Muzeum hraček (Muzeum Zabawek) vzniklo v roce 1995 na základě soukromé sbírky Henryka Tomaszewského. Ukazuje průřez hračkářstvím v průběhu 200 let od 18. do 20. století. Najdete zde jak betlémové figurky z 18. století, tak panenky z 19. a hračky typické pro 20. století z Japonska, Mexiku či Austrálie.

Carl Ernst Morgenstern
 Pohled na Sněžné jámy a Violík,
 1910

Profesor Carl Ernst Morgenstern (1847–1928) byl jeden z nejvýznamnějších krkonošských krajinářů. Bydlel ve Wroclawi (tehdy Breslau, česky Vratislav) a od konce 80. let 19. století velmi často společně se svými studenty navštěvoval Krkonoše. Na základě studií z pleneru tvořil v ateliéru svého domu ve Wolfshau (tehdejší název pro Wilczu Porębu) velká plátna. Výpravy do Krkonoš inspirovaly vznik nesčetných kreseb, leptů, akvarelů a olejomaleb. Rozvoj technologie knihtisku umožnil rozmnožování jeho děl na tehdy vyhledávaných pohlednicích. Zlomyslní soupeři mu dokonce posměšně říkali „pohlednicový král“. V současnosti je dům v soukromém vlastnictví a není možnost prohlídek.

Morgensternův dům

📍 Marii Skłodowskiej-Curie 1

Toto je místo, kde se dospělí vrací do světa dětství a děti se mohou podívat do světa dospělých zakletého v miniatuře. Muzeum hraček (Muzeum Zabawek) vzniklo v roce 1995 na základě soukromé sbírky Henryka Tomaszewského. Ukazuje průřez hračkářstvím v průběhu 200 let od 18. do 20. století. Najdete zde jak betlémové figurky z 18. století, tak panenky z 19. a hračky typické pro 20. století z Japonska, Mexiku či Austrálie.

Příroda

Karpacz leží na úpatí Krkonoš na hranici s jednou z přírodně nejcennějších oblastí Polska Krkonošským národním parkem. Park se rozkládá na ploše cca 59,5 km² a zahrnuje severní svahy Krkonoš od Pomezních Bud (sedlo Przetęcz Okraj) na východě k Mumlavské hoře na západě

Ledovcové jezero Maty Staw

Nejcennější předností Krkonoš je jejich krajinný reliéf ledovcového původu, což je pozůstatek po místním ledovci, který zde vznikl v průběhu pleistocénu. Tehdy byly vytvořeny ledovcové kary a morény, které vtiskly Krkonošim jejich dnešní charakter. Dobu ledovou také připomínají některé rostliny. Vyskytují se zde četné relikty, tj. rostliny, pro které je přirozený výskyt ve Skandinávii. V této souvislosti se proto hovoří o „severské přírodě v srdci Evropy“.

Charakteristickým krajinným prvkem Krkonoš jsou žulové skály s fantaskními tvary. Mezi nejznámější a nejnavštěvovanější patří Poutníci (Pielgrzymy), Polední kámen (Słonecznik), Tvarožník (Twarożnik) a Svinské kameny (Trzy Świnki).

Milovníky přírody jistě potěší do Polska přesahující subarktické Úpské rašeliniště, chráněné na základě mezinárodní Ramsarské úmluvy jako stanoviště velmi vzácných rostlin i zvířat. Kdo se zajímá o krkonošské rostliny, může se podívat do údolí Vlčího potoka (Wilczy Potok), zájemci o dějiny hornictví pak mohou navštívit údolí Sowia Dolina, kde byly nalezeny světově oceňované granáty krvavě červené barvy.

Pielgrzymy (Poutníci)

Tyto žulové skály, které dosahují výšky 25 metrů, vděčí za své fantaskní tvary dlouhodobému a komplikovanému procesu eroze

Utonutí v nadmořské výšce 1400 metrů

V létě roku 1828 se v rašeliništích na Obří pláni (Równia pod Śnieżką) utopil polský student z Varšavy Józef Odrowąż-Pieniążek. Neštěstí se stalo ve výšce asi 1400 m n. m. Na dnešním polském území tak jde o ojedinělý případ utonutí v tak vysoké nadmořské výšce. Událost připomíná pamětní deska v kapli sv. Vavřince na Śnieżce.

Infocentrum polského Krkonošského národního parku (KPN)

Lešna 9
tel. +48 75 70 00 008
www.kpnmab.pl

Infocentrum polského Krkonošského národního parku KPN (Centrum Informacyjne KPN) sídlí v jednom z mála dochovaných typických krkonošských domů. Výchovné středisko zahrnuje geologicko-geomorfologickou expozici, Zahradu krkonošských rostlin a tzv. Laborantův domek (Domek Laboranta). Atraktivitu expozice zvyšují 3D panoramata, geologická mapa východních Krkonoš v podobě kamenné mozaiky, dotykový model Krkonoš a sbírka minerálů. Expozice v Laborantově domku prezentuje mj. bohatě zdobené laborantské (bylinkářské) krabičky, v nichž se uschovaly natrhané rostliny či skleněné láhve a lahvičky, které obsahovaly léčivé směsi a lektvary.

Karpatka

Přístup z centra města Rybackou ulicí a dál červeně značenou trasou

Jen málo měst se může pochlubit místem jako je Karpatka. Ve středu města najdete žulový vrch (726 m n. m.), který je porostlý původním borovým lesem. Vrchol a svahy Karpatky pokrývají žulové skalní bloky. Na povrchu některých z nich vznikly obří kotle

Ledovcové jezero Wielki Staw

S ohledem na jedinečnou flóru a faunu je okolí jezera přísnou rezervací a platí zde zákaz vstupu. Proto může být Wielki Staw (doslova Velký rybník) obdivován pouze z horního okraje karu Kocioł Wielkiego Stawu

– kulaté prohlubně vzniklé v důsledku nerovnoměrného zvětrávání horniny. Na některých místech v nich tekoucí voda vytvořila zářezy, což zapříčinilo vznik legend o obřích hrncích jako obětních mísách pohanů.

V 18. století byly na Karpatce založeny stříbrné doly, které se však ukázaly nerentabilní. Jejich stopy dnes můžete nalézt na severních svazích vrchu. Mezi kameny lze spatřit kříže vytesané do čtyřbokých sloupků, které pravděpodobně vyznačovaly hranice historických hornických pozemků.

Na přelomu 18. a 19. století byla na kopci vytvořena hustá síť stezek s vytyčenými vyhlídkovými místy. Jednalo se o jednu z nejnavštěvovanějších procházkových okruhů ve městě. V současnosti sem vede červeně značená turistická cesta.

Obří hrnec v žulovém podloží

📍 Olimpijska ulice pod Divokým vodopádem

Jednu z největších geologických zajímavostí Krkonoš najdeme zhruba 200 metrů pod Divokým vodopádem (Dziki Wodospad). Říčka Łomnica zde tvoří přirozenou, zhruba dva metry vysokou kaskádu. Pod ní se nachází obří hrnec, který byl vytvořen v žulovém podloží. Jeho průměr činí zhruba 8 metrů, hloubka pak více než 2,5 metru. Geologické překvapení však čeká na levém břehu řeky Łomnica, zhruba půl metru nad hladinou obřího hrnce. Jedná se o další

obří hrnec, tentokrát vytvořený evorzní (vířivou) činností vody. Formou a tvarem připomíná výše zmíněnou prohlubeň, na rozdíl od ní je však mnohem menší a hloubku má větší než průměr, tedy přesně opačně než v prvním případě. Má pravidelný tvar studny o průměru 0,73 – 0,86 m, maximální hloubce 2,25 m a objemu cca 0,8 m³.

Proces vzniku obřích hrnců není dodnes zcela vyjasněn. Teoreticky vzniká obří hrnec v důsledku vířivého pohybu vody v řečišti, která se s sebou nese

kameny. Ty následně vytvoří v kameni prohlubeň. Podle geomorfologů vznikl obří hrnec pravděpodobně koncem doby ledové, když z tajících ledovců Malého a Velkého rybníka (Wielki a Mały Staw) odtékalo do řeky Łomnica velké množství vody.

V roce 1892 byla uspořádána první vědecká výprava, jejímž účelem bylo prozkoumat obří hrnec. Z jeho dna bylo tehdy vyňato cca 30 kulatých žulových kamenů, z nichž největší vážil zhruba 25 kg. Nejhezčí tehdy poputovaly do muzeí v Jelení Hoře a Berlíně.

Odkryv kontaktních rohovců

📍 Obrońców Pokoju

Kontaktní rohovce patří mezi horniny, které jsou velmi tvrdé a odolné vůči zvětrávání. V Polsku se objevují v Dolním Slezsku a nejvíce známým místem jejich výskytu je Sněžka. Název horniny je překladem z němčiny (něm. Hornfels, v češtině se používá též termín svory nebo nepřesně krystalické břidlice).

V Karpaczi se kontaktní rohovce vyskytují nejen na vrcholu Sněžky, ale uvidíte je i ve středu města. V ulici Obrońców Pokoju se nachází zbytky malého lomu, který vznikl na počátku 20. století. Tam došlo k odkrytí fragmentu vrstvy kontaktního rohovce.

▲
Sport
a rekreace

V Karpaczi je sport základem místního života. V zimě do hor přijíždějí vyznavači zimních sportů z celého Polska. Když se udělá trochu tepleji, objevují se ve městě pod Sněžkou fandové výletů do hor a aktivní rekreace.

3 x Sněžka = 1 x Mont Blanc
Účastníci běhu mají na výběr tři varianty: na nejvyšší vrchol Krkonoš mohou vyběhnout jednou, dva nebo třikrát

Krkonoše jsou kolébkou evropských zimních sportů. Po 2. světové válce proudili příznivci sáňkařství a bobování nejčastěji právě sem. V zimě do hor přijíždějí vyznavači bílých sportů z celého Polska, takže i dnes je v Karpaczi sport základem místního života. Když se udělá trochu tepleji, objevují se ve městě pod Sněžkou fandové výletů do hor a aktivní rekreace.

Již několik let jsou Krkonoše vyhledávaným cílem i pro příznivce sportovních běhů v Polsku. Poloha Karpacze ve střední části pohoří a velmi propracovaná síť turistických tras v okolí garantují skvělé podmínky pro provozování terénních běhů. V létě a v zimě se konají dva již kultovní běhy. Prvním z nich je Zimní krkonošský ultramaraton Tomka Kowalského a druhý se jmenuje 3 x Sněžka = 1 x Mont Blanc. Na jaře a na podzim je doplňuje akce rekreačně sportovního rázu Běh do Kotle Łomniczky.

Mezinárodní mistrovství Polska v skijoeringu

Zimowy Ultramaraton Karkonoski (Zimní krkonošský ultramaraton)

Zima. Silný vítr, sníh po kolena, ledová pustina. To vše čeká závodníky, kteří se rozhodnou poběžet 52 km dlouhou trasu po hřebenech Krkonoš z Jakuszyce do Karpacze

Skokanský můstek Orlinek

 Olimpijska

Lýžařské skokanské můstky se v Karpaczi začaly stavět již na přelomu 19. a 20. století. Závodníci na nich dosahovali vzdálenosti více než dvaceti metrů.

V roce 1912 byl v blízkosti dnešního hotelu Orlinek postaven první dřevěný skokanský můstek, kde bylo v roce 1914 dosaženo rekordních 38,5 m. Po druhé světové válce byla stavba zbourána z důvodu špatného technického stavu. Již v roce 1946 však byly pod vedením Stanisława Marusarze zahájeny stavební práce na novém dřevěném můstku. Je zajímavé, že skokanský můstek stavěný podle jeho pokynů vznikl bez jakýchkoli plánů a technické dokumentace. Sportovec uvedl, že objekt byl vytvořen „...ve hlavě a ze zkušeností získaných na skokanských můstcích celého světa“.

Dřevěná konstrukce můstku Orlinek však neodolala drsnému krkonošskému klimatu a tak bylo v 70. letech rozhodnuto o stavbě nové ocelové konstrukce. V roce 1979 byl otevřen nový skokanský můstek s konstrukčním bodem K85, který dostal jméno Stanisława Marusarze. Rekord patří Adamu Małyszovi, který tu během Mistrovství Polska v roce 2004 skočil do vzdálenosti 94,5 m.

V současnosti je můstek využíván jako středisko adrenalinových sportů a vyhlídková věž.

Lawina

Když nevíte, o co jde, tak jde o zábavu! Lavina je Mezinárodní pochodoběh ze Sněžky k Samotni. Poprvé „strhla“ lavina sto osob a nikomu se nic nestalo, proto jich každým rokem strhává víc a víc. Akce je rekreačního a rodinného rázu a nejsou zde věková omezení. Časový limit jsou dvě hodiny.

Stopy horolezců:

Maciej Berbeka, Eugeniusz Chrobak, Leszek Cichy, Anna Czerwińska, Andrzej Czok, Artur Hajzer, Zygmunt Andrzej Heinrich, Bogdan Jankowski, Halina Kruger-Syrokomka, Jerzy Kukuczka, Janusz Kurczab, Aleksander Lwow, Janusz Majer, Piotr Morawski, Bogusław Ogrodnik, Anna Okopińska, Krystyna Palmowska, Maciej Pawlikowski, Ryszard Pawłowski, Tadeusz Piotrowski, Piotr Pustelnik, Wanda Rutkiewicz, Janusz Skorek, Krzysztof Wielicki, Wojciech Wróż, Dariusz Załuski, Andrzej Zawada.

Náměstíčko stop přemožitelů hor

 Konstytucji 3 Maja
(u městského úřadu)

Náměstíčko stop přemožitelů hor (Skwer Śladów Zdobywców) se nachází ve středu Karpacze u městského úřadu. Město a Horská škola (Szkola Górská) tak vzdávají hold lidem s obrovskou vášní a láskou k horám. Stopy jejich bot odlité z bronzu budou po desetiletí připomínat úspěchy polských horolezců.

V roce 2010 uplynulo 30 let od polské zimní expedice Krzysztofa Wielického a Leszka Cichého na Mount Everest. Na památku této události byl na Náměstíčku stop přemožitelů hor vztyčen Kámen Everestu vážící více než 12 tun. Při této příležitosti se mj. uskutečnilo dvoudenní setkání horolezců, kteří tento vrchol pokořili.

Uphill Race Śnieżka
Sportovní závod určený jak
amatérům, tak závodníkům,
kteří aktivně provozují
horskou cyklistiku

▲ Tipy na vycházkové trasy

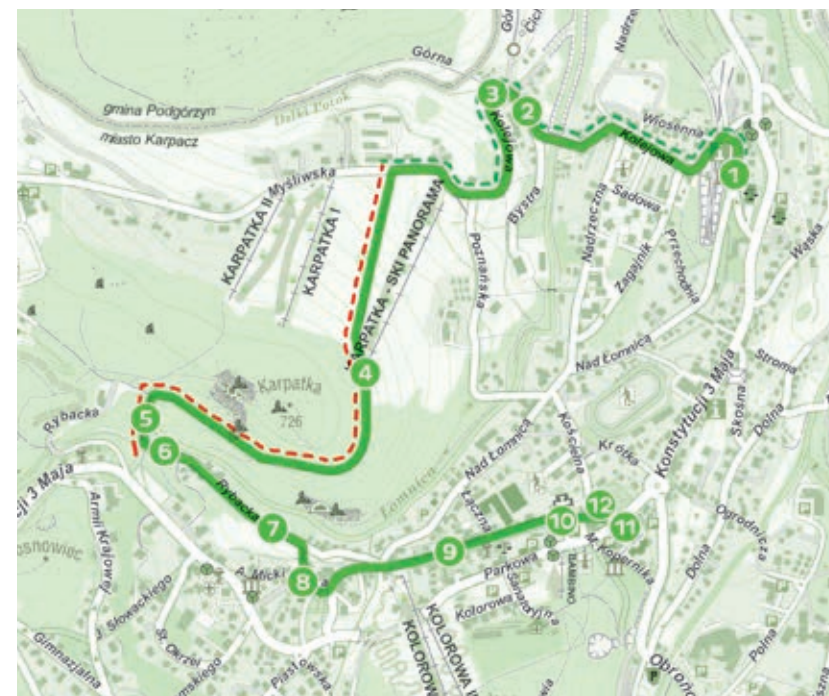

Trasa ①

Časová náročnost: cca 3 hodiny
+ čas na prohlídky muzeí cca 1–2 hodiny
Celková náročnost trasy: ▲▲▲ snadná

Průběh:

Muzeum hraček → Rychta v osadě Płóczki → Vchod do historické štoly → Karpatka → Přehrada na ř. Łomnici → Park u vodopádu → Dům adoptivních panenek → Krkonošská tajemství → Náměstíčko stop přemožitelů hor → kostel Navštívení Panny Marie → kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova → Park u soudní lípy

Kaple sv. Anny na Grabowici

Panorama Jelenohorské kotliny

Výlet začneme před **Muzeem hraček 1**, které se nachází v budově bývalého nádraží. Uvnitř je k vidění jedinečná sbírka hraček z celého světa. Jde o soukromou sbírku Henryka Tomaszewského, kterou umělec věnoval městu. Z muzea vede trasa doleva a následně stoupáním Kolejowou ulicí (zeleně značená turistická cesta). Po několika stovkách metrů míjíme vpravo bývalou **rychtu, v níž se konaly soudy 2** (v současnosti penzion Halicz) a **vchod do historické stoly 3**.

Dále půjdeme strmě stoupající Myśliwskou ulicí, mineme sjezdovku **Karpatka Ski Panorama 4** a těsně za ni zahneme doleva na červeně značenou turistickou cestu, která vede svahem nahoru. Budeme-li unavení náročným stoupáním, můžeme se v klidu zastavit a pokochat se překrásnými výhledy na panorama Jelenohorské kotliny.

Dále vede trasa smíšeným borovicovo-smrkovo-bukovým lesem úzkou stezkou mezi četnými a zajímavými skalními útvary. Je třeba se pozorně dívat kolem sebe, protože mezi stromy nás čekají krásné výhledy na centrum Karpacze a nejvyšší polohy Krkonoš s nejvyšší horou Sněžkou. Zkušené oko si snadno všimne i skokanského můstku Orlinek.

Červeně značená trasa opouští les těsně u **Přehrady na Łomnici 5**. Po koruně přehrady se dostaneme na druhou stranu do **parku 6**, kde si můžeme na chvíli sednout na Krakonošův trůn a zblízka se podívat na městský znak Karpacze, stoupnout si na něj a chvíli si hrát na ručičku slunečních hodin. V parku se nachází kovové figury zvířat, která kdysi žila anebo dodnes žijí v okolních lesích, a replika brány, která stávala na tomto místě do druhé světové války.

Z parku se vydáme stezkou dolů do Rybacké ulice, kde stojí **Dům adoptivních panenek 7**. Tuto kouzelnou expozici vytvořila místní občanka Urszula Jonkisz, která dlouhé roky sbírá panenky a šije jim originální oblečky. Pokračujeme

dolů Rybackou ulicí. Vpravo míjíme historický dřevěný skokanský můstek Karpatka, pak po schodech nahoru (doprava) dojdeme k Mickiewiczově ulici. Zde se nachází park a netypické muzeum, ve kterém poznáme krkonošské legendy a tajemství. Jedná se o vhodné místo pro odpočinek a děti se mohou vyřádit na lezeckých stěnách. Vstup do **Krkonošských tajemství 8** stráží podivná a trochu strašidelná postava... jedno z vtělení Krakonoše.

Od Krkonošských tajemství pokračujeme dolů po pěší zóně k Městskému úřadu na **Náměstíčko stop přemožitelů hor 9**, které se nachází ještě o trochu níž. Zde najdeme odlitky bot významných polských horolezců. Příznivce sakrální architektury jistě zaujmou **dva kostely 10 11** v centru města. Oba jsou součástí přeshraniční trasy Via Sacra, o níž podrobnosti můžeme zjistit na infopanelu u kostela Nejsvětějšího Srdce Ježíšova.

Trasa končí v parku u více než 200 let staré **Soudní lípy 12**. Tady si můžeme odpočinout a také poznat hornické tradice Karpacze a dějiny Valonů. Na tomto místě totiž začíná další procházková Hornická trasa.

V parku poblíž přehrady na ř. Łomnici se nacházejí skulptury zvířat, která kdysi žila anebo dodnes žijí v krkonošských lesích

Trasa 2

Časová náročnost: cca 3 hodiny
+ čas na prohlídky muzea
a Parku pohádek 1–2 hodiny
Celková náročnost trasy: ▲▲▲ snadná

Průběh:

Soudní lípa → Rychta Bachus → Muzeum sportu a turistiky → Odkryv kontaktních rohovců → Infocentrum KPN → Wilcza Poręba → Široký most → Krucze Skaty → Morgensternův dům → Poklady země Juna » Park pohádek

Nejkratší ulice v Polsku, ulice Krkonošských skřítků, je pouhých 30 metrů dlouhá

Výlet začneme v parku u **Soudní lípy** ①. Díky informacím na tabulích, které sem byly umístěné, poznáme hornickou tradici Karpacze, a na žulových balvanech objevíme tajuplné valonské znaky. Z parku trasa vede směrem **restaurace Bachus** ②. Na tomto místě se kdysi nacházela rychta, kde konaly soudy. Za budovou restaurace a parkovištěm je na druhé straně ulice vidět charakteristická dřevěná podstávková chalupa. Jde o sídlo **Muzea sportu a turistiky** ③, které je dalším místem na trase. Prohlídka muzea stojí za to – díky ní se můžeme seznámit s počátky cestovního ruchu v Krkonoších, dozvědět se, jak se rozvíjely zimní sporty a jaké je přírodní prostředí Krkonoš. Naproti muzeu uvidíme drobnou zajímavost – nejkratší ulici v Polsku. Jedná se o ulici Krkonošských skřítků (Skr-

zatów Karkonoskich). Každý, kdo se sem podívá, si určitě všimne kamene s vyobrazením skřítků. Pozornější návštěvníci uvidí i otisky drobných chodidel – stopy skřítků, kteří tudy často procházejí. Dále naše trasa vede Kopernikovou ulicí do ulice Obrońców Pokoju a zabočuje doprava. Po několika stovkách metrů se ocitneme u **výchozu kontaktních rohovců** ④, kde můžeme pozorovat jednu z nejtvrdších hornin, které se vyskytují v Polsku. Na stejném místě začíná krátká Geologická stezka, která vede ulicí Obrońców Pokoju. Uvidíme ukázky hornin, které se vyskytují v regionu.

Těsně za výchozem kontaktních rohovců zabočuje trasa doprava a po kamenité lesní cestě stoupá nahoru. Na rozcestí zahneme doleva a dál nás lesní cesta povede do **infocentra polského Krkonošského národního parku KPN** ⑤. Zde se seznámíme s geologií, geomorfologií a historií hledání drahých kamenů a zlata v Krkonoších. Infocentrum obklopuje zahrada krkonošských rostlin a keřů s Laborantovým domkem (Domek Laboranta).

Po shlédnutí expozice půjdeme několik desítek metrů zpět a zelená turistická značka nás dovede do **Vlčí ulice (Wilcza ulica)** ⑥. Pak zabočíme doprava a dál zeleně značenou trasou dojdeme k **Širokému mostu (Szeroki Most)** ⑦, kde se sbíhají cesty směrem od Budniků a Sovího sedla (Sowia Przełęcz). Černě značená cesta vede podél toku řeky Płomnice ke **Krkavčím skalám (Krucze Skały)** ⑧.

Z lesa vyjdeme ve Skalné ulici. Přejdeme na druhou stranu a podíváme se na architektonicky velmi zajímavý **Morgensternův dům** ⑨. Morgenstern byl významný krkonošský krajinář. Naše trasa však vede doleva do ulice Obrońców Pokoju, kterou se dostaneme k restauraci Dwór Liczyrzepy. V podzemí restaurace je k vidění mineralogická expozice – **Poklady země Juna** ⑩. Pokračujeme ulicí Obrońców Pokoju až se dostaneme zpět do středu města. Pro rodiny s dětmi je zde ještě jeden tip: **Park pohádek** ⑪, který se nachází v horní části svahu. Jedná se o pohádkovou krajinu a dobrodružství pro celou rodinu.

Na Krkavčích skalách (Krucze Skały) si lze vyzkoušet lezení

Jas i Matgosia
Himmel und Ostel, Himmel und Ostel

... byl velmi šťastný, který byl se svou ženou i dvojíma dcerami, Janou a Matgosiou. Dcera byla velmi krásná a obdivována do země, to jí přineslo mnoho obdivů a pozornosti. Když se Janina matka vrátila z práce, byla velmi šťastná, protože její dceři se líbilo být doma. Když se Janina matka vrátila z práce, byla velmi šťastná, protože její dceři se líbilo být doma. Když se Janina matka vrátila z práce, byla velmi šťastná, protože její dceři se líbilo být doma.

Janina matka
Himmel und Ostel

Jas i Matgosia

Himmel und Ostel
Himmel und Ostel

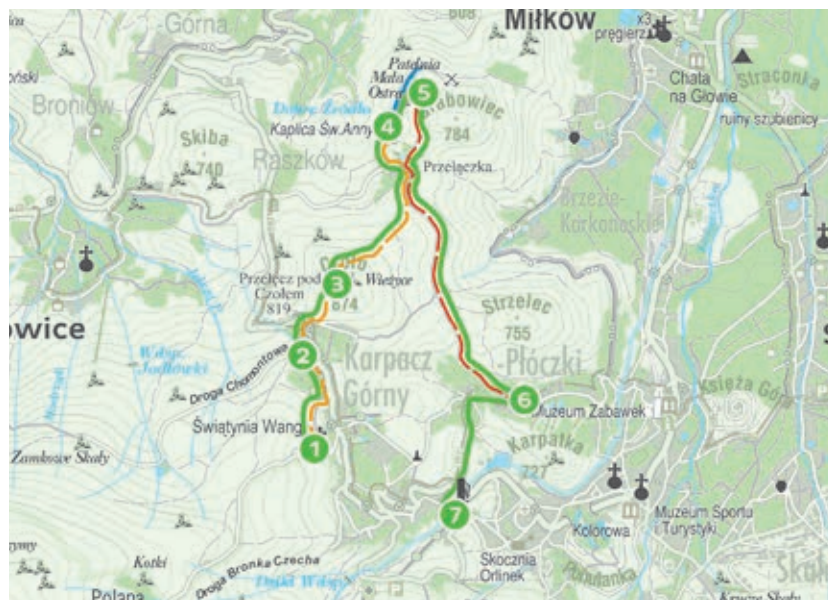
... byl velmi šťastný, který byl se svou ženou i dvojíma dcerami, Janou a Matgosiou. Dcera byla velmi krásná a obdivována do země, to jí přineslo mnoho obdivů a pozornosti. Když se Janina matka vrátila z práce, byla velmi šťastná, protože její dceři se líbilo být doma. Když se Janina matka vrátila z práce, byla velmi šťastná, protože její dceři se líbilo být doma. Když se Janina matka vrátila z práce, byla velmi šťastná, protože její dceři se líbilo být doma.

Trasa ③

Časová náročnost: cca 3–4 hodiny
Celková náročnost trasy: ▲▲▲ snadná

Průběh:

Kostel Wang → Mlýn lásky → Czoto (Pogórze Karkonoszy) → kaple sv. Anny → Grabowiec → Karpacz – Płóczki → Biały Jar

Prvním zastavením na trase je nejceněnější a nejznámější památka Karpacze – **kostel Wang ①**. Kostel leží v horní Karpaczi (Karpacz Górny), kam se dostaneme pěšky nebo veřejnou dopravou PKS/mikrobus. Po prohlídce kostela Wang se u vchodové brány do Krkonošského národního parku dáme doprava a podél oplocení kostelního nádvoří půjdeme žlutě značenou cestou ke **Mlýnu lásky (Młynek Miłości) ②**, symbolickému místu šťastně zamilovaných. Podle legendy zde kdysi stal opravdový mlýn a voda, která pramenila pod ním, měla zázračné vlastnosti.

Trasa vede dál podél ulice, vlevo mineme běžecké tratě a dostaneme se na hranici Karpacze. Poté na malém kruhovém objezdu zahne doprava do ulice Partyzantów a po několika stovkách metrů se dáme doleva na žlutě značenou cestu Babia Ścieżka. Vpravo v hloubi lesa je **Czoto ③** (847 m n.m.), nejvyšší vrchol polského Krkonošského předhůří (Pogórze Karkonoszy). Nachází se tam skalní útvar Wieżyce, který se dříve jmenoval Leśny Zbor (Lesní sbor). Kdysi se zde tajně scházeli protestanté.

Žlutě značená trasa vede k cestě, která odbočuje doleva směrem na penzion Lubuszanin. Snadno najdeme rozcestník ukazující směr ke **kapličce sv. Anny ④**, která stojí na západním svahu hory Grabowiec u pramene Dobrá studánka (Dobre Źródło). Traduje se, že kdo sedmkrát oběhne kapli s vodou v ústech, tomu se poštěstí v lásce. U kaple se nachází občerstvení, jehož služby můžeme využít před návratem. V blízkosti roste patrně největší a nejstarší javor v Krkonoších. Obvod kmene měří více než 4 metry.

Po krátkém (nebo delším) odpočinku se můžeme ještě vydat na procházku směrem ke skalním útvarům na vrchu **Grabowiec ⑤**, jako jsou Patelnia, Mała a Ostra. Vybrat si můžeme ze dvou cest. Delší trasa vede modře značenou cestou nejdřív ke zbytkům preventoria a následně poněkud níž zabočuje prudce doprava na červeně značenou cestu, která vede k prvnímu skalnímu útvaru, kterým je Patelnia (česky to doslova znamená pánev). Nahoru můžeme vystoupat po skalních stupních. Otevře se nám krásné panoráma Jelenohorské kotliny. Další možnost je cesta lesem zkratkou anebo návrat žlutě značenou cestou k penzionu Lubuszanin a odtamtud nahoru červeně značenou cestou.

Do Karpacze se nejlépe vrátíme červeně značenou cestou, která nás povede do nejstarší části města **Płóczki ⑥** (Myśliwska ulice). Trasa zabočuje doprava do lokality **Biały Jar ⑦**, u zdravotního střediska Centrum Medyczne Karpacz se následně dáme doleva. Świątokrzyską ulicí nad saňkářskou dráhou se dostaneme k cíli a konci putování.

Dobrá studánka

Tipy na pěší horské túry

Trasa ①

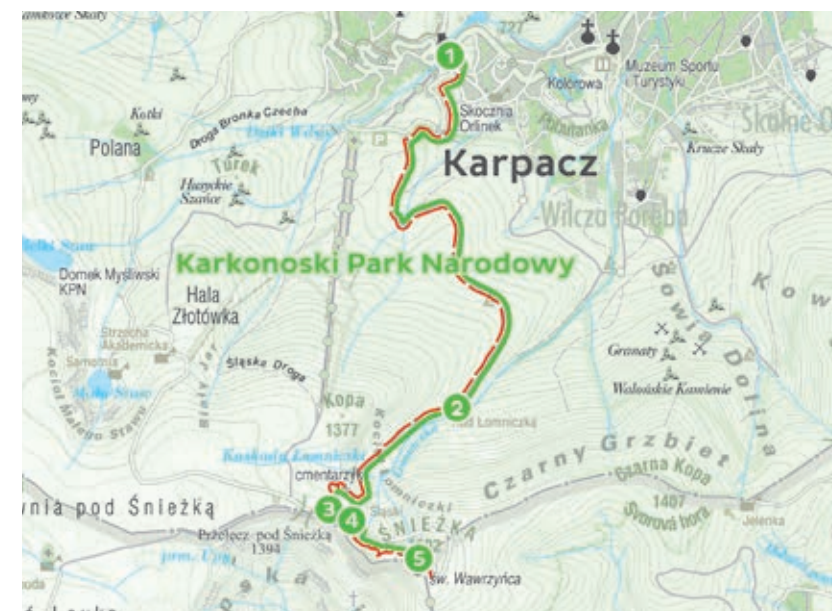
Časová náročnost: cca 3 hodiny

Celková náročnost trasy:

▲▲▲ středně trudná

Průběh:

autobusová zastávka PKS Karpacz Biały Jar → turistická chata Schronisko Nad Łomniczką → Obří sedlo → turistická bouda Dom Śląski → Sněžka

Túru začínáme na autobusové zastávce PKS Karpacz Biały Jar ①. Jedná se o největší křižovatku značených turistických tras ve městě. My se vydáme červeně značenou trasou do kopce Olimpijskou ulicí. Po cestě míváme skokanský můstek Orlinek, kde je v současnosti středisko adrenalinových sportů Quasar. Zde se na chvíli zastavíme a vystoupáme na vrch můstku, abychom si vyzkoušeli, jaké asi pocity mají skokani než skočí. Shora se dá pozorovat malebné panorama Krkonoš a města. O trochu výš, než je Orlinek, najdeme vstup na

Turistická chata Schronisko Nad Łomniczką

území polského Krkonošského národního parku (Karkonoski Park Narodowy – platí se vstupné!). Červeně značená cesta nás povede mírně do kopce širokou a pohodlnou cestou lesem k turistické boudě **Schronisko Nad Łomniczką** 2. Tento úsek je přístupný i rodinám s kočárky.

Než vyrazíme dál, zastavíme se zde na široko daleko známé palačinky s borůvkami a šlehačkou (polsky borůvky jsou jagody!). Jako zajímavost uvedme, že se jedná o v Krkonoších jedinou turistickou chatu nenapojenou na rozvod elektřiny. Proto tu není možnost ubytování. Dále naše cesta začíná prudce stoupat do **Obřího sedla** (polsky **Przetęcz pod Śnieżką**) 3. Po cestě si můžeme dopřát chvíli odpočinku u Kaskád Łomniczky a u Symbolického hřbitůvky obětí hor. Musíme však zmínit, že v zimním období je úsek od boudy Schronisko Nad Łomniczką ke Slezskému domu (Dom Śląski) v Obřím sedlu uzavřen pro lavinové nebezpečí!

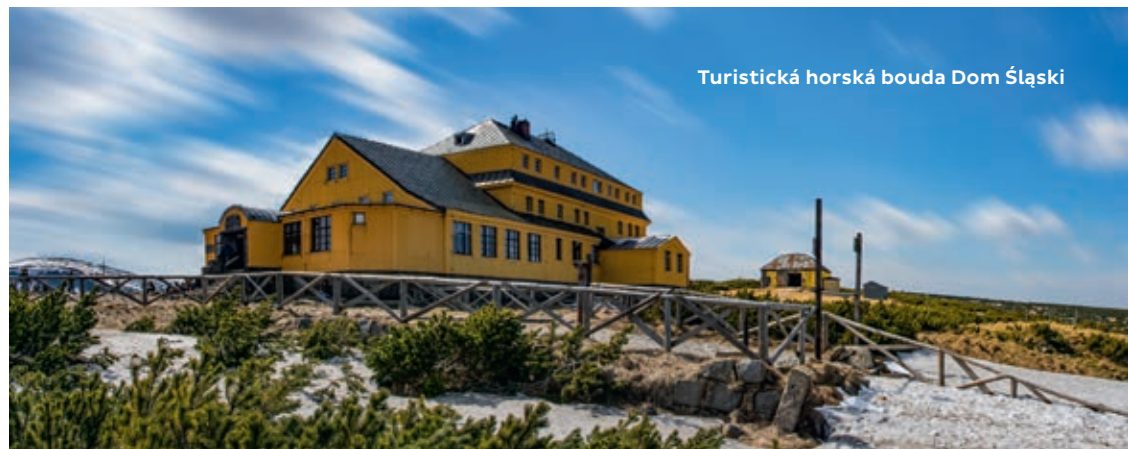
Dorazili jsme ke **Slezskému domu** 4 v nadmořské výšce 1400 metrů. Již pouhých 203 metrů nás dělí od **Sněžky** 5. Jde samozřejmě o výškový rozdíl! Stejně však už k cíli nemáme příliš daleko. Na vybranou jsou dvě varianty. Na vrchol lze vystoupat buď mírnější Jubilejní cestou (Droga Jubileuszowa) nebo strmější klikatou stezkou. Ať už se rozhodneme jakkoliv, po zhruba 30 až 45 minutách dorazíme na vrchol. Vede tudy státní hranice a část zástavby

Kaple k nebi nejbliže

Na nejvyšší hoře Krkonošsko-jesenické horské soustavy Sněžce stojí kaple sv. Vavřince. Jedná se o nejvýše položený funkční sakrální objekt a zároveň barokní památku v Polsku. Každoročně se zde v den sv. Vavřince 10. srpna ve výšce 1603 metrů nad mořem koná slavnostní bohoslužba a jednou za čas se nějaký mladý pár rozhodne tady uzavřít sňatek.

je polská, část česká. Nejvíce rázovitým objektem je Meteorologická observatoř, která připomíná létající talíře. Nejcennější památkou je pak barokní kaple sv. Vavřince, která byla postavena v letech 1665 až 1681 z nadace Kryštofa Leopolda Schaffgotsche. Na české straně uvidíme moderní budovu české poštovny a o trochu níž horní stanici kabinové lanovky. Z vrcholu Sněžky je jedinečný rozhled. Za hezkého počasí odsud mj. spatříme posvátnou slovanskou horu Ślężu a dokonce světla Wrocławu.

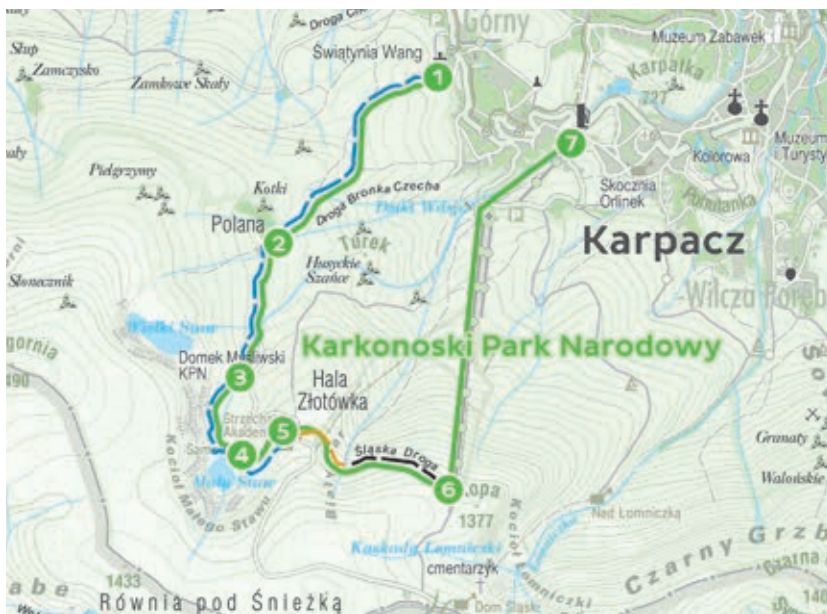
Turistická horská bouda Dom Śląski

Trasa ②

Časová náročnost: cca 2,5 hodiny
 Celková náročnost trasy:
 ▲▲▲ snadná/ středně obtížná

Průběh:

kostel Wang → Stara Polana → chata Domek Myśliwski →
 bouda Samotnia → bouda Strzecha Akademicka → Kopa →
 autobusová zastávka PKS Karpacz Biały Jar

Naši túru začneme u **kostela Wang ①**, kde se vchází na území polského Krkonošského národního parku (Karkonoski Park Narodowy, KPN – platí se vstupné!). Dřevěná budova kostelíku je jednou z největších turistických zajímavostí Karpacze. Byla postavena ve 12. století v Norsku v obci Vang. V roce 1842 byla díky pruskému králi Fridrichu Vilémovi IV. přivezena do Karpacze a předána zdejšími evangelíky, jimž slouží do dnešního dne. Turistická trasa vede do kopce širokou dlážděnou cestou (tzv. droga transportowa). Po ní dora-

zíme do lokality zvané **Polana ②**. Kdysi tu stávala horská bouda, nyní z ní zbyly pouze základy. Na jejich části je odpočinkové místo pro turisty – můžeme je využít. Po několika stovkách metrů a překročení Kozího můstku (Kozí Mostek) se dáme doprava na kamenitou stezku, která nás zavede k chatě **Domek Myśliwski ③**. Zde sídlí vzdělávací středisko KPN. Můžeme se zde zastavit a podívat se na přírodovědné filmy, vyslechnout přednášku či zúčastnit se besídky nebo dílen. Od chaty vede modrá značka malebnou stezkou ledovcovým karem Kocioł Małego Stawu. Musíme však zmínit, že v zimním období je úsek k turistické boudě **Samotnia ④** uzavřen pro lavinové nebezpečí! V tomto případě se musíme vrátit zpátky od chaty Domek Myśliwski na cestu, kterou jsme šli původně (drogu transportowou) a tou pokračovat do kopce. Po několika stovkách metrů od ní odbočuje lesní cesta doprava směrem k Samotni. Bez ohledu na to, pro kterou cestu se rozhodneme, nás čeká návštěva jednoho z nejkrásnějších míst v okolí. Dno velkého ledovcového kotle vyplňují vody ledovcového jezera Mały Staw, které je druhým největším jezerem v Krkono-

Turistická chata Domek Myśliwski

Turistická horská bouda Samotnia

**Turistická horská bouda
Strzecha Akademicka (kdysi
Hamplova bouda)**

Symbolický hřbitov obětí hor

V ledovcovém karu Kocioł Łomniczki se na červeně značené cestě nachází symbolický hřbitov obětí hor. Na pamětních deskách jsou jména osob, které byly spojeny s Krkonošemi, zahynuly na horách anebo které horám zasvětily svůj život. Jedná se o jediný objekt svého druhu na nejvíce chráněném území rezervace Krkonošského národního parku. Kříž vytvořený na základě návrhu významného výtvarníka z Karpacze Leszka Leguta je věčným symbolem paměti žijících na ty, co již nikdy nepůjdou po horských cestách.

ších. Má plochu necelých 3 ha, maximální hloubka dosahuje zhruba 7 metrů. Ve vodě žijí četní pstruzi, kteří měli kdysi svého strážce! První budova v tomto místě byla postavena v 17. století. Jednalo se o menší budku, kterou obýval hlídač pstruhů v panství Schaffgotchů. Současná turistická bouda je z 19. století. Ze Samotni pokračujeme po modře značené cestě prudce do kopce. Po několika desítkách metrů se na chvíli zastavíme a otočíme se. Před námi se otevírá nádherný výhled. Po cca 10 minutách nás trasa dovede k další boudě, která se kdysi jmenovala Hamplova bouda, a nyní – **Strzecha Akademicka 5**. Jedná se o největší turistickou boudu v této části hor. Za zmínku stojí původní dřevěná výzdoba jídelních sálů a také kachlová kamna u výdejny jídla. Po návštěvě boudy pokračujeme dál, tentokrát žlutě značenou stezkou (vede podél odpočinkového místa, které se nalézá naproti boudě). Tato cesta nás povede do nivační deprese Biały Jar. V zimním období je trasa pro lavinové nebezpečí uzavřena! O tom, že je opravdu nebezpečná, svědčí největší tragédie v dějinách polských hor. V roce 1968 zde pod lavinou zahynulo 19 osob. Vedle Zlatého potoka (Złoty Potok) vidíme základ památníku, který byl vztyčen na památku obětem. Zakrátko byl i on zničen lavinou. Po překročení potoka nás čeká jednotvárné stoupání po černě značené turistické cestě směrem k horní stanici lanovky na **Kopu 6**. Odměnou za toto úsilí budou překrásné výhledy během jízdy lanovkou dolů. Výlet končíme u dolní stanice lanové dráhy, odkud se do města dostaneme červenou nebo žlutou značkou, která nás zavede až k autobusové zastávce **PKS Biały Jar 7** a dál do centra města.

Trasa ③

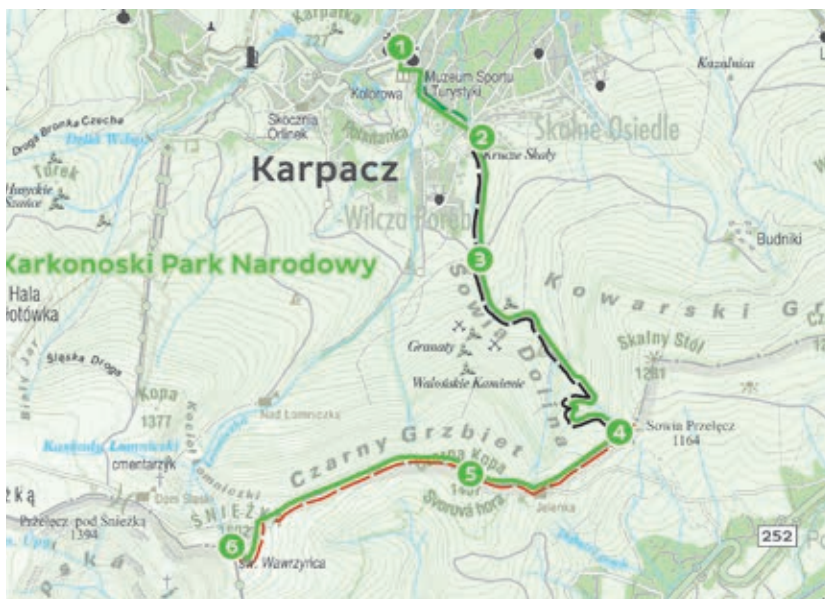
Časová náročnost: cca 4 hodiny

Celková náročnost trasy:

▲▲▲ středně obtížná/obtížná

Průběh:

Restaurace Bachus → Krucze Skały (Krkavčí skály) → Sowia Dolina → Przełęcz Sowia (Soví sedlo) → Obří hřeben → Sněžka

Túru načneme v centru u **restaurace Bachus ①**. Tato budova stojí za povšimnutí, podobně jako obrovská lípa srdčitá, která roste naproti. Oboje jsou svědky dávných dějin města. Podle tradice se zde měly od počátku 17. století konat soudy, proto se lípě přezdívá „soudní“. V místě budovy restaurace, která je z roku 1836, se nacházela rychta. Pokračujeme směrem k Muzeu sportu a turistiky. Uvnitř se můžeme seznámit s dějinami rozvoje cestovního ruchu v regionu, rozvojem zimních sportů a ochranou přírody. Dále jdeme Koperníkovou ulicí dolů a zabočíme doprava do ulice Obrońców Pokoju. Následně jdeme po

černě značené turistické cestě směrem ke Krkavčím skalám (Krucze Skały). Půjdeme kolem hotelu Relaks, následně se dáme doleva a ihned za můstkem doprava na lesní stezku. Ze značené trasy jsme trochu odbočili, abychom se podívali na **Krucze Skały ②**. Tento skalní útvar býval kdysi navštěvován hledači zlata a drahých kamenů. Poté se zde těžil kaolin, památkou na těžbu jsou dvě jeskyně. Dnes jsou Krkavčí skály známá lezecká lokalita, s největší pravděpodobností tedy budeme moci obdivovat lezce. Vpravo uvidíme můstek, který přejdeme, a vracíme se na černě značenou trasu. Tou přijdeme k tzv. Širokému mostu (Szeroki Most) a odsud Sovím údolím – **Sowia Dolina ③** pomalu vystoupáme do Sovího sedla – **Sowia Przełęcz ④**. Údolí je jedno z nejkrásnějších v Krkonoších, k tomu je velmi zajímavé po geologické stránce. Vyskytují se zde vzácné nerosty, např. granáty, a také měděné a olovené rudy se stopami zlata. Ze Sovího sedla jdeme směrem ke Sněžce. Vedou nás červená a modrá značka. Přicházíme k české boudě Jelenka, kde se můžeme zastavit a občerstvit. Dále stoupáme na Svorovou horu a Obří hřeben – polsky **Czarny Grzbiet ⑤**, kterým se dostaneme na Jubilejní cestu (Droga Jubileuszowa), která vede na vrchol **Sněžky ⑥**. Odsud se rozprostírají krásné výhledy na polské a české Krkonoše a jejich podhůří. Červeně značenou trasou jdeme doleva a po zhruba 15 až 20 minutách dorazíme k cíli.

Droga Jubileuszowa (Jubilejní cesta)

10 nej Jilemnicka

Krkonošské muzeum

📍 Zámek 75, Jilemnice

1

V muzeu se nachází stálá expozice věnovaná počátkům a rozvoji lyžování v Krkonoších. K zajímavostem muzea patří funkční historický mechanický a ozvučený betlém Jáchyma Metelky, jenž na něm započal práce v roce 1883 a stavbu dokončil v roce 1913. V prostorách muzea probíhají tematicky zaměřené výstavy spojené s historií Krkonoš.

Historické nádraží

📍 Martinice v Krkonoších

Představuje unikátní areál s funkčními mechanickými návěstidly, dokumentující systém řízení a zabezpečení provozu na železnici během 19. a 20. století. Dochované objekty a zařízení pocházejí z let 1871–1948.

Zvědavá ulička

3

📍 Jilemnice

Nabízí ucelený pohled na původní lidovou roubenou krkonošskou architekturu postavenou po požáru města v roce 1788. Pojmenování vzniklo z faktu, že každý z domů je posunutý o jednu okenní osu blíže do ulice, aby zvědaví obyvatelé mohli pozorovat dění na tehdejší hlavní třídě. Nachází se zde také socha sv. Jana Nepomuckého a roubený Šaldův statek.

Renesanční zámek a Harrachova hrobka sv. Kříže

📍 Horní Branná

4

Zámek nechal v roce 1582 postavit Zdeněk z Valdštejna. V roce 1632 získává zámek hrabě Otto Bedřich z Harrachu. Nachází se zde expozice věnovaná životu a dílu J. A. Komenského, který zde pobýval před svým odchodem do exilu. Vedle zámku stojí harrachovská hrobka sv. Kříže. V obci se nachází původní gotický kostel sv. Mikuláše s barokní přístavbou kaple Svaté Trojice.

5

Rozhledna Žalý

 Benecko

Jediná kamenná rozhledna v Krkonoších, která byla vybudována na vrcholu Předního Žalého v roce 1892 hrabětem Harrachem s výškou 18 metrů. Z rozhledny je nádherný výhled na celé panorama Krkonoš, část Jizerských a Orlických hor a do Českého ráje. Vedle rozhledny se nachází napodobenina původní roubené turistické chaty.

Muzeum krkonošských řemesel

 Poniklá

Jedná se o muzeum starých krkonošských řemesel s ukázkou hospodářských strojů. K vidění je zde zemědělská expozice, zpracování lnu, praní a žehlení prádla, historická móda a módní doplňky, výstava kočárků a další zajímavosti z doby dávno minulé.

6

7

Bílá skála

 Paseky nad Jizerou

Bílá skála je hora s výškou 964 m. n. m. na pomezí Krkonoš a Jizerských hor zakončená výrazným křemencovým blokem. Z vrcholu jsou nádherné výhledy na oba horské hřebeny. Kříž na vrcholu skály připomíná poutní místo věřících v dobách totalitního režimu.

8

Hucul farma

 Janova Hora

Nachází se v obci Vítkovice a je vyhlášena chovem huculských koní. Můžete zde využít možnosti výuky jízdy na koni nebo vyjížďku do terénu s doprovodem. Součástí areálu je i stylové dětské hřiště s domácími zvířaty.

Ruční výroba vánočních ozdob

 Poniklá

9

Rodinná firma Rautis se zde zabývá tradiční ruční výrobou vánočních ozdob z foukaných skleněných perlí. Prostřednictvím on-line rezervace si můžete zajistit exkurzi do výroby. Součástí objektu je i kreativní dílna, kde si můžete zkusit vyrobit vánoční ozdobu podle svého vkusu. Výrobní proces byl navržen na zapsání na seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Muzeum a galerie Starý kravín

 Františkov

10

Nabízí stálou expozici dřívějšího nelehkého života na horách se sbírkou historické hasičské techniky. V okolí Starého kravína se nachází Stezka Dřevosochání, která je lemována dřevěnými sochami vzniklými na místních sympóziích. Pořádají se zde také výstavy umělců.

Ubytování

Na webových stránkách www.karpacz.pl si na jejich české variantě najdete záložku „Ubytování“, a v ní podstránky „volná místa na dnešek“, „seznam objektů IBN“ a „všechny objekty“.

Toto je nejvíce aktuální a jistá databáze ubytovacích kapacit ve městě. Objekty můžete vyhledávat podle zadaných kritérií: druh objektu, poloha, patří-li objekt do IBN (Interaktivní ubytovací databáze), možnost on-line rezervace a cenová relace.

Výsledky jsou řazeny podle času aktualizace, za kterou odpovídají samotní ubytovatelé. Po výběru konkrétní položky najdete základní informace o objektu a bohaté popisy a snímky. Další možností je vyhledávání zajímavostí a lyžařských vleků v zadané vzdálenosti od ubytování.

Nejdůležitější pravidelné akce v Karpaczi

leden

- Horský orchestr sváteční pomoci – asi největší charitativní party v Evropě

únor

- Skijoering
- Zimní hry dobré zábavy

březen

- Zimní krkonošský ultramaraton
- Uvítání slunce v Budnikách

Velikonoce

- Hledání velikonočního zajíce
- Mistrovství Polska ve vaječných disciplínách

duben/květen

- Tajemství Karpacze – prezentace rekonstrukční skupiny
- Rodinný májový piknik
- Běh do karu Kocioł Łomniczki

Prodloužený víkend svátky Božího těla (červen)

- Rodinné budování ze stavebnic LEGA

červen

- 3 x Sněžka – 1 x Mont Blanc
- Uphill Race Sněžka

červenec

- Festival Krakonošových chutí
- PARKování pod lipou

srpen

- Karkonoski Jarmark Lokalny „Skarby Duchy Gór“ (jarmark místních produktů)
- Polish Bike Week
- Karpacz Cover Session

září/říjen

- Běh do karu Kocioł Łomniczki
- Lavina
- Turnaj 3 národů
- Kill the Devil Hill

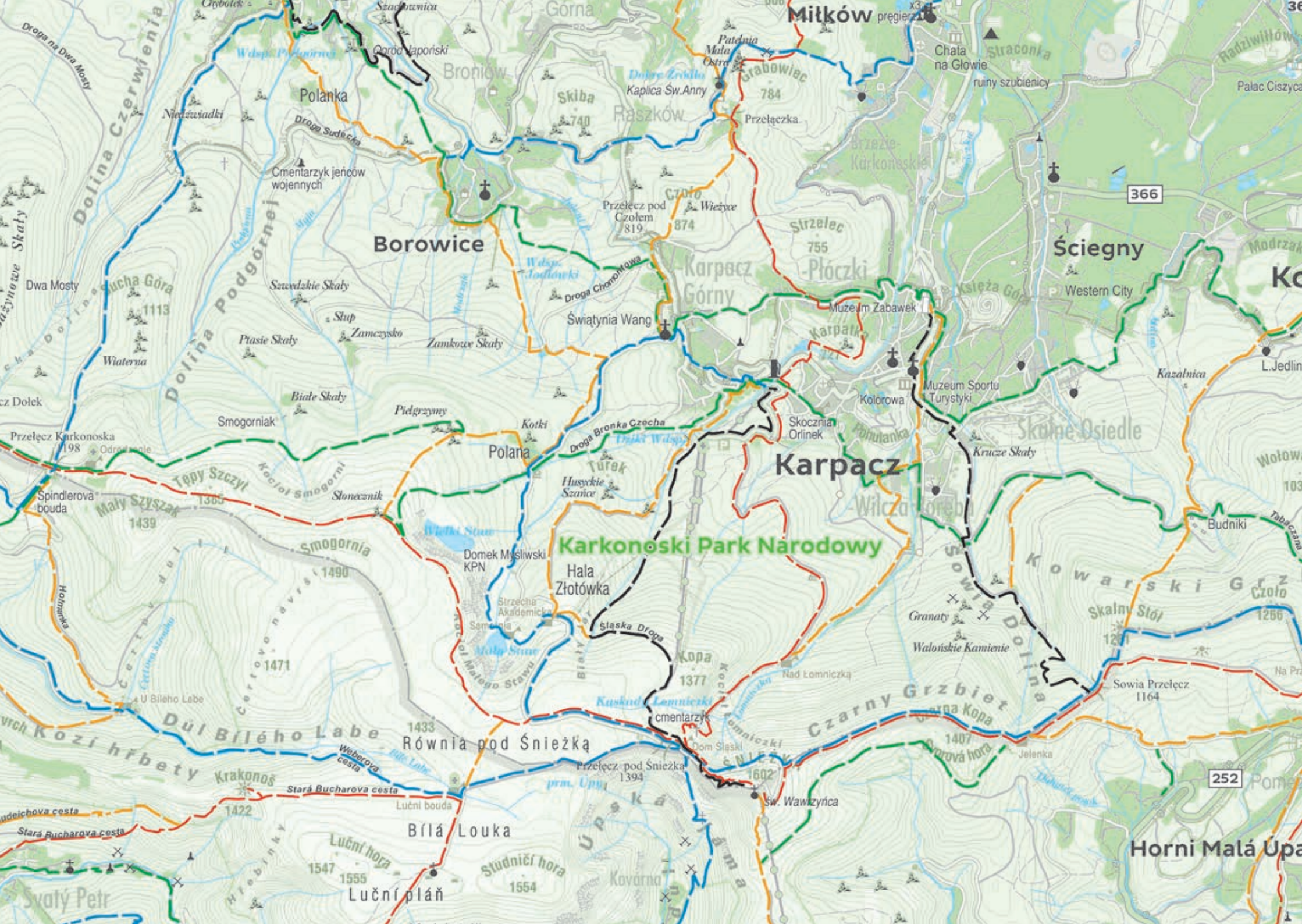
listopad

- Krkonošské setkání lidí spojených s horami
- Rozloučení se sluncem v Budnikách

prosinec

- Silvestr na úpatí Sněžky

A hiker with a backpack stands on a rocky mountain peak, looking out over a vast landscape under a dramatic sunset sky with vibrant reds and oranges. The foreground is filled with large, grey rocks and patches of dry grass.

Nechte se unést a pocítíte, jak inspirativní je Karpacz!

Hledáte tipy na letní dovolenou, jarní prázdniny či víkend mimo město? Do rukou se vám dostává informační přehled o horském středisku na druhém úpatí Sněžky u našich severních sousedů. Z průvodce získáte ucelený přehled o místních pamětihodnostech a atrakcích, seznámíte se s historií, kulturou a legendami polských Krkonoš, dozvíte se, jaké zajímavé akce se zde konají po celý rok. Díky tipům na vycházky a horské túry si bez problémů naplánujete každý den pobytu.

ISBN: 978-83-948353-5-4

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKY FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

EUROREGION
nissime-nisa-nysa

Projekt „Podpora bez hranic“ je spolufinancován z prostředků Evropské unie v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj a státního rozpočtu prostřednictvím Euroregionu Nisa.